

Mishchenko Alyona Yuriivna

Student

Department of Enterprise Economics and

Human Resources Management

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Poltava, Ukraine

*Scientific supervisor – **Khadartsev Oleksandr Valentynovych,***

Ph.D. in Economics

CRISIS DISPLAYING IN HOUSING AND COMMUNAL SERVICES

Міщенко Альона Юрїївна

студентка

кафедра економіки підприємства та

управління персоналом Полтавський

національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка м. Полтава,

Україна

Науковий керівник – канд. економ. Наук

Хадарцев Олександр Валентинович

ПРОЯВ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Abstract. The paper deals with methodical approaches for characterizing the crisis phenomena nature and the specifics of its displaying. The factors that determine the emergence and spread of crisis phenomena in the housing and communal services are considered. According to the results of the SWOT-analysis, were taken measures for preventing possible effects of the crisis in the sphere of housing and communal services.

Key words: crisis phenomena, stability of functioning, crisis factors, anti-crisis management, housing and communal services.

Анотація. У роботі досліджено методичні підходи щодо характеристики сутності кризових явищ та специфіки їх прояву. Розглянуто фактори, що обумовлюють виникнення та поширення кризових явищ у житловокомунальному господарстві. За результатами SWOT-аналізу запропоновано заходи для попередження можливих проявів кризи у сфері житловокомунального господарства.

Ключові слова: кризові явища, стабільність функціонування, фактори кризи, антикризове управління, житлово-комунальне господарство.

Житлово-комунальне господарство (ЖКГ) є однією з провідних галузей України, яка впливає на всі сфери життєдіяльності людини. Забезпечення стабільного функціонування ЖКГ є одним із найважливіших завдань національного значення. Але сьогодні переважна частина підприємств житлово-комунального господарства відзначаються нестабільністю функціонування та нестійким фінансовим станом. Це спричинено різноманітними чинниками (політична ситуація, зміна законодавчої бази, неефективний менеджмент на підприємствах), які створюють кризові стан. У науковій літературі існують різні трактування поняття «криза» та відсутнє загально визнане поняття про кризу в розвитку соціально-економічної системи, яка характеризується цілісною сукупністю взаємопов'язаних і взаємодіючих соціальних і економічних інститутів, суб'єктів і відносин з приводу розподілу і споживання матеріальних і нематеріальних ресурсів.

Існує розповсюджена думка про те, що поняття «криза» основана на такому понятті, як «ризик», яке в тій чи іншій мірі впливає на прийняття будь-якого управлінського рішення. А. Штангрет зазначає про дві групи факторів, які можуть спричинити кризу [1]:

1) об'єктивні фактори – фактори, які не залежать від підприємства або зовнішні: законодавча база, соціально-економічні (політичні, ринкові, митні), природні фактори.

2) суб'єктивні фактори – фактори, які безпосередньо залежать від підприємства: рівень організації виробництва, можливість забезпечення якості продукції, вибір типу контрактів, ступінь кваліфікації.

Найбільш елементарною складовою кризи є кризові явища. Кризові явища – це невелика кількість нестійких кризових проявів, що виникають синхронно один до одного у різних напрямках діяльності підприємства або певне явище, що виникає при реалізації конкретного процесу функціонування суб'єкту діяльності [2]. Поняття «криза» та «кризові явища» пов'язане з таким поняттям, як «ризик», яке в тій чи іншій мірі впливає на методологію розробки будь-якого управлінського рішення.

Існує така періодизація кризових явищ:

1) передкриза – характеризується факторами ризику та моментними відмовами (симптоми кризи);

2) криза – характерна для усіх видів криз, зокрема як результат взаємодії локальних криз;

3) системна стратегічна криза;

4) посткриза – стан системи, що подолала кризу.

На сьогоднішній день в Україні житлово-комунальне господарство характеризується нестабільними тенденціями, це відбувається через зношеність мереж, основних фондів, недостатнє фінансування з боку держави, збитковістю

«Universum NIII»

підприємств, тощо. При цьому більша частка витрат житлово-комунального господарства фінансується за рахунок місцевих бюджетів, які не можуть вкласти гроші у всі потреби галузі в повному обсязі. Це призводить до появи кризових ситуацій, і, як наслідок, відбувається погіршення якості наданих послуг, а також їх скорочення. При входженні в кризу більшість процесів економічного характеру протікають під впливом так званих «механізмів мультиплікації», що підсилює негативні фактори, руйнує стійкі параметри економічної системи. При виході із кризи – мультиплікатор забезпечує швидкий ріст, розвиток економічної системи, трансформацію її в новий якісний стан.

На основі аналізу фахової літератури [3; 4; 5] доцільно визначити загрози для підприємств житлово-комунального господарства за допомогою SWOT-аналізу та виділити з них найвагоміші (табл. 1).

Таблиця 1 – SWOT-аналіз діяльності підприємств житлово-комунального господарства

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - підтримка з боку держави; - стабільна поставка сировинної бази; - відносно стабільне фінансове становище; - невисока собівартість продукції. 	<ul style="list-style-type: none"> - зношеність основних засобів; - неефективне використання ресурсів підприємства; - низький рівень кваліфікації працівників; - неготовність до змін.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - підвищення рівня кваліфікації працівників; - збільшення продуктивності праці та матеріальне забезпечення працівників; - збільшення обсягів наданих послуг та відповідне збільшення прибутку; - модернізація технологічного устаткування; - нарощування основного та оборотного капіталу; - створення організаційної культури на підприємстві 	<ul style="list-style-type: none"> - збільшення ціни на сировину, яке використовує підприємство; - високий рівень інфляції; - ігнорування сучасних методика управління підприємствами; - дефіцит власних оборотних коштів; - високий рівень зносу; - порушення руху кадрів; - низький рівень впровадження нових основних фондів.

За результатами проведеного SWOT-аналізу встановлено, що підприємства житлово-комунального господарства мають ряд сильних та слабих сторін і можливостей. Дані підприємства повністю залежать від місцевого бюджету, тож вони повинні постійно відслідковувати зовнішні та внутрішні фактори, які можуть призвести до прояву кризи на підприємстві. Тому доцільно оцінити ті загрози та можливості, якими підприємства зможуть гарантувати стабільність у своїй роботі, зважаючи на фактори, які є можливість передбачати завчасно.

Література:

1. Штангрет А. Антикризове управління підприємством: Навчальний посібник/ Андрій Штангрет, Оксана Копилюк. – К.: Знання, 2007. – 335 с.
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Антикризовий менеджмент» [Електронний ресурс] / уклад.: Т.С. Пічугіна, Л.І. Безгінова, О.М. Шарапова. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2015.
3. Лега Ю.Г. Вдосконалення управління житлово-комунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки / Ю.Г. Лега, Т.М. Качала, Н.Ф. Чечетова. – Черкаси: ЧДТУ, 2015. – 219 с.
4. Клебанова Т.С. Моделі аналізу кризових ситуацій на підприємствах житловокомунального господарства / Т.С. Клебанова, О.О. Рудаченко// Прикладные аспекты моделирования социально-экономических систем: монография / Под. ред. д-р экон. наук. проф. В.С. Пономаренко, д-р экон. наук. проф. Т.С. Клебановой. – Бердянск: Издатель Ткачук А.В. 2015. – 512 с.
5. Рудаченко О.О. Визначення домінантних загроз на підприємствах житловокомунального господарства / О.О. Рудаченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2013. – № 6. – Т.1 (206). – С. 35 – 38.